

Plan for friluftslivets ferdselsårar

Lesja kommune

LEV ANDE
Lesja

Innhold

Plan for friluftslivets ferdselsårar	1
Bakgrunn	3
<i>Stimuleringstiltak frå Innlandet fylkeskommune.....</i>	<i>3</i>
Målet og formål med planen:.....	3
<i>Gjennomføring av arbeidet .....</i>	<i>4</i>
<i>Involvering.....</i>	<i>4</i>
Verneområde.....	4
Digitalt kart	5
Allemannsretten	5
Tilrettelegging gåande	6
Tilrettelegging syklende	7
Tilrettelagt for ski	8
Ferdsel mellom hyttefelt	9
Gang- og sykkelveg.....	9
Traktorveg.....	9
Gapahukar	10
Pilegrimsleden	11
Turbok.....	11
Fysiske turkart	11
Anbefalte tiltak.....	12
<i>I løpet av 2022: .....</i>	<i>12</i>
<i>2023 - 2028.....</i>	<i>12</i>

Bakgrunn

Lesja er ein kommune med store utmarksområde. Det har vært ferdsel frå dalbotn til fjellets topp i alle generasjonar, sidan utmarka har hatt stor betydning for overlevinga i tidlegare tider. Stiar og veger for ferdsel mellom stader, for jakt og fiske og for seterdrift er etter kvart overtatt av friluftsfolket som bruker området både til fots, på sykkel og sti. Samtidig skjer det ei stor utbygging av hytter i store områder med nye behov og trendar for ferdsel. For at friluftslivet framleis skal være berekraftig i forhold til miljø, økonomi og sosiale forhold, så har Lesja kommune eit behov for eit planverktøy for å styre utviklinga.

Lesja kommune har behov for å lage ein plan for heile kommunen som gjerne er knytt opp mot fjellområda i dei andre kommunane i Nord Gudbrandsdalen. Kommunen ser at behovet for plan er stor i området Bjorli og en utarbeiding av plan med hovudvekt på Bjorli.

Stimuleringstiltak frå Innlandet fylkeskommune

Innlandet fylkeskommune får gjennom «Plan for friluftslivets ferdselsårer i Innlandet» midlar frå Miljødirektoratet til at kommuner kan søke om stimuleringsmidlar. Lesja kommune søkte om midlar i 2020 og fekk innvilga kr 70.000 til arbeid med utarbeiding av plan. Målet til Miljødirektoratet er å stimulere kommunen til å utarbeide plan for friluftslivets ferdselsårer.

Målet og formål med planen:

Målet er ein vedtatt plan med oppdatert digitalt kart av dagens ferdselsårer samen med framtidens ynskjer som er forankra hos publikum, administrasjon og politikarane i Lesja kommune. Planen skal bidra til grunnlag for kommuneplanens arealdel og framtidige reguleringsplanar slik at friluftslivets ferdselsårer kan sikrast juridisk.

Auka fokus og tilrettelegging for friluftsliv legge opp til ei brei berekraftig effekt.

Økonomisk berekraft:

Auka attraktivitet på reisemål i Lesja kommune vil betre reiselivsbedrifters moglegheiter til å utvikle opplevingar for kommersielt sal knyta friluftslivet samt sal av utstyr mm.

Sosial berekraft ut frå:

auka aktivitet for fastbuande gir auka livskvalitet og bulyst gjennom å fokusere på det som er Lesja sitt fortrinn, nemleg å oppleve naturen heile året gjennom ulike tilretteleggingar.

Miljømessig berekraft ut frå:

Kanalisering av ferdsel ut frå omsyn til naturen og kulturminne. Som ved å leggje til rette for opplevingar i randsona til verneområde i staden for inn i villreinens leveområde.

Gjennomføring av arbeidet

Prosjekteigar har vært Lesja kommune og prosjektleiar har vært Sigurd Alme i Lesja kommune. Solveig Brøste Sletta frå Nordveggen har bidratt i arbeidet med planen gjennom Lesja kommune sin innleie av Nordveggen AS til næringsarbeid. I tillegg har ulike andre tilsette i Lesja kommune vært involvert i forhold til arbeidet. Ressursar har vært grendeutval, idrettslag, løypelag og andre engasjerte personar.

Involvering

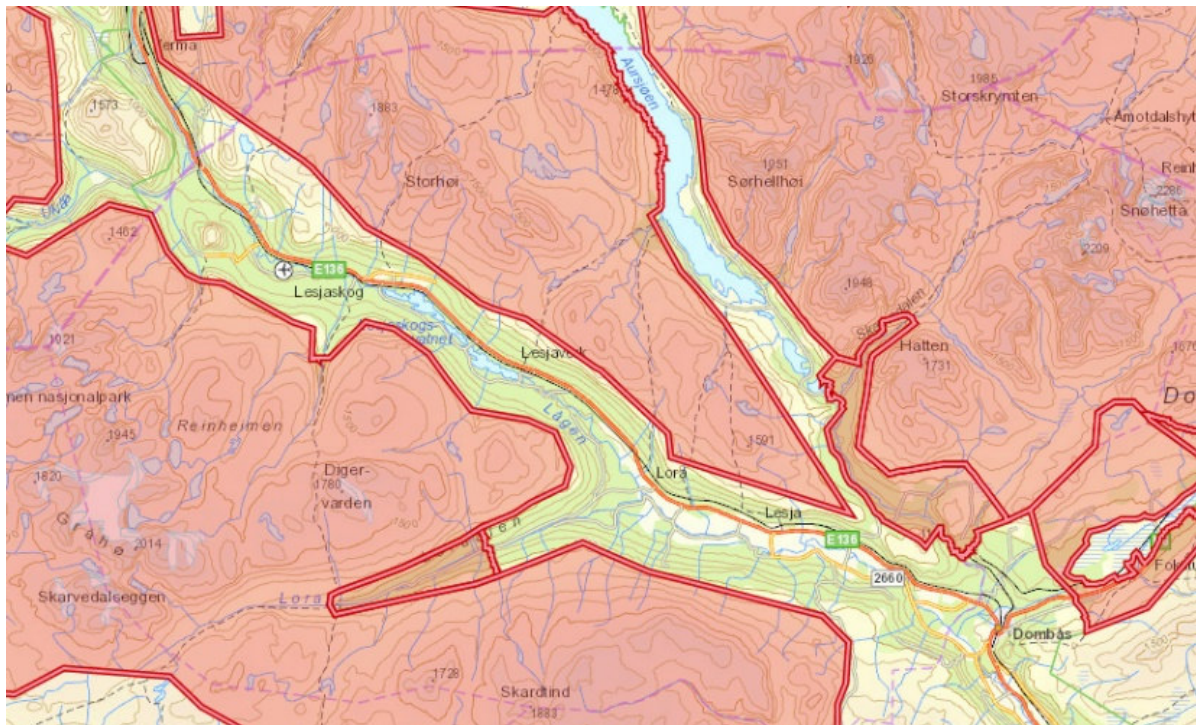
Prosjektet har vært rammet av restriksjonar på møtegjennomføring i forhold til korona. Oppstartsmøte for informasjons- og involvering ble haldt på Bjorli 07.april 2021. Her var grendeutval, idrettslag og løypelag invitert. Det ble informert om prosjektet i informasjonsskrivet Nytt fra Levande Lesja og på FjellPub.

Det har vært haldt bygdemøte på Lesja kommunehus for å få konkrete innspel. Det er i etterkant av dette kome inn omtrent 30 konkrete innspel som er innarbeida i planen. Hovuddelen har gått på revidering av kommunens digitale kart, der ferdselsårer har blitt justert.

I forbinding med områderegeringsplan på Bjorli er det haldt separate møter med Bjorli Utvikling for å ivareta løyper i utbyggingsområde.

Friluftslivets ferdselsårer prosjekter har i tillegg vært tema på kvartalsvise møter i administrativt kontaktutval for Reinheimen Nasjonalparkstyre og Sunndalfjella – Dovrefjell Nasjonalparkstyre.

Verneområde

Lesja er ein kommune med store verneområde som markert raudt i figuren over, og har ein sterk tradisjon for forvaltning av villrein som er hovudformålet til nasjonalparkane.

All ferdsel i skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

Utsnitt frå kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3, Reinheimen-Breheimen:

Fokusområde	Kommentar
Lordalen	Trekkpassasjene fungerer i dagens situasjon, men det må følges med på framtidig utvikling siden trekket fungerer som en forbindelse mellom områdene nord og sør for Lordalen, og mellom Lordalen og områdene lengre vest og sørvest i Skjåk kommune.
Slådalen	Vei, kraftlinje og ferdsel som kan føre til trekkhindring og fungere som en flaskehals for områdene øst for Slådalsvegen.
Asbjørnsdalen	Området har en viktig funksjon som trekkområde for at villreinen skal få utnyttet beitearealer i større dele av Reinheimen. Det er viktig å holde fokus på trekkpassasjen i fremtiden.

Utsnitt frå kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3, Snøhetta:

Fokusområde	Kommentar
Baklihaugen og Søre Dalsida	Viktig og sårbart vandringsområde mellom øst- og vestområdet. Ikke funksjonelt trekk siden 90-tallet pga. veg, hytter og ferdsel.
Kvitmyrin	Trekkpassasje høst og senvinter/vår. Bukkene beiter ned mot Kvitmyrin på senvinteren. Observasjoner av trekk om høsten. Veggen brøytes inn til Kvitmyrin i vinterferie og påskeferie, åpner i slutten av mai. Usikker på mengde trekk på 60-70-tallet.
Aursjøen, Gåsbue	Aurautbyggingen på begynnelsen av 1950-tallet demte bla. ned en trekkpassasje ved Gåsbuosen. Det er sporadiske observasjoner av bukk på trekk vår og senhøst. Usikker på mengde trekk på 60-70-tallet.
Skamsdalen - Lesjøen	Ferdsel mellom Skamsdalen og Lesjøen påvirker trekket noe. Trekket er fortsatt intakt. Viktig område for vandring mot vest, mot øst og inn på Hjerkinplatået.
Lesjøen - Leirsjøetelet	Ferdsel begrenser trekket i barmarksperioden. Viktig område for vandring mot vest, mot øst og inn på Hjerkinplatået.
Bjorli	Vintersport og løyper som berører villrein, mindre ferdsel sommerstid. Planer om å utvide heisanlegg, inkl. gondol, til fjellet "Toppen", samt flere fritidsboliger. Må følge utvikling framover.

Allemannsretten

Ein viktig del av kulturarven vår er å vere ute i naturen. Vi kan hauste av naturen – ikkje

berre saltvassfisk, bær, sopp og blomstrar, men og rekreasjon ved inntrykk og opplevingar. Hovudprinsippa i allemannsretten er lovfesta i friluftslova av 1957.

Allemannsretten gir ikkje berre rettar, det følgjer også pliktar. Når du nyttar allemannsretten, skal ferdselen gå føre seg med omsyn og vere varsam.

Forskjellen på innmark og utmark. Enkelt forklart er innmark område som gardsplass, hustomt, hage, industriareal, dyrka mark og liknande areal der allmenn ferdsel vil vere til bry for eigaren av grunnen. Utmark er alt som ikkje er innmark, og omfattar det meste av skog, fjell, myr og strand.

Allemannsretten gjeld i utmark. Der kan du

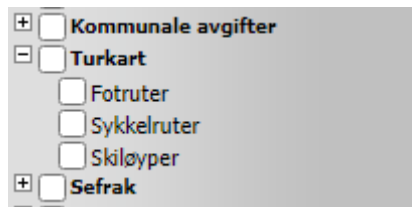
- ferdast fritt til fots og på ski
- raste og overnatte

- ri eller sykle på stiar og vegar
- bade, padle, ro og bruke seglbåt
- plukke bær, sopp og blomstrar
- fiske fritt etter saltvassfisk

Digitalt kart

Oppdatert ferdselsårar ligger i kommunens digitale kartløsning og kan sjåast på følgande side:

- [Lesja kommune](#) – Digitalt kart
  - I venstre marg vel ein framvising ved å klikke på turkart, eller på enkelte typar ferdselsårar ein vil ha framvising på; Fotruter, Sykkelruter eller Skiløyper.

Ved oppdaging at ferdselsrute ikkje er riktig kan ein melde i frå til Lesja kommune som no kan fortlapande oppdatere den digitale framvisinga av traseane.

Tilrettelegging gåande

Det er over 100 registrerte ferdselsårar i Lesja kommune, frå korte nærturar ved bustadfelt til lange over fjellheimane.

Ferdselsårane kan delast inn i følgande kategoriar:

Setervegar

Mellom gardsbruk og deira tilhøyrande setre er det i tidlegare tider bygd vegar, nokre er ikkje lenger i bruk som setervegar, men er som flotte tilrettelagte turmoglegheiter.

Stigar / tråkk

Det er mange stigar å finne gjennom heile Lesja kommune. Stigane vert vedlikehalden av

grendelag, idrettslag og lokale turgåarar. Samt Lesja har eit aktivt beitebruk som hjelper å halde mange av tråkka opne.

Over skoggrensa går dei fleste stigar meir eller mindre tydelege til fiskevatn, fjelltoppar eller utsiktspunkt.

Kulturstigar

Lesja kommune har i samarbeid med Lesja fjellstyre natur- og kulturstig på Dalsida i Lesja. Den har 24 poster fordelte over 10 km som presenterer naturfaglege og kulturhistoriske tema.

- Stigen er ei vandring gjennom historia til fjelldalen og syner korleis menneske og dyr har levd i samspel med omgjevnadene. Dei eldste spora etter menneske er 5500 år.

Lesja kommune har ansvar for stigen frå Lesja sentrum til Tussheimbue med informasjon om verneområde og villrein, samt trefigurar av ville og tamme dyr som man kan treffe på i naturen.

Lesja kommuner har også kulturstig med tema jernverket på Lesjaverk.

- Kulturstigen i Gruvlie går forbi dei største gravene som leverte malm til Lesja jernverk. Den 8 km lange runda gjev deg kunnskapar om gruvedrift og ei flott naturoppleving. Avkøyring 5 km vest for Lesjaverk.

Lesja kommune har ein tilrettelagt sti i Aurtandefeltet med informasjonstavler. Kulturminnefelt består av ei rekke gravminne, fleire hustufter, ca. 2-300 rydningsrøysar, åkerreiner og andre dyrkingsspor.

Tilrettelegging syklande

Sykling kan gå føre seg på traktor-, bilveggar og gang/sykkelveggar. I tillegg er det fleire stigar og langrenns traser som også vert brukt til sykling. Terrang formasjonane, flat dalbotn og tørt klima i Lesja kommune gjer det lett vint og fint å ferdast på sykkel.

Nasjonalparkriket har hatt ein satsing på sykling. Gjennom det prosjektet er Lesjaskogvatnet rundt marknadsført i tillegg til fleire ruter på tilrettelagt veg.

Det er ikkje lov å sykle i nasjonalparkane. I nasjonalparkane og verneområde er elsykkel definert som motorisert ferdsel, dette gjelder også når motoren er avslått. Du kan ikkje bruke elsykkel på stinettet i verneområda eller på vegar som er stengt for motorisert ferdsel. På vegar der det er lov å køyre bil kan du også bruke elsykkel.

Tilrettelagt for ski

Skiløyper oppkøyrte av Bjorli Lesja løypelag:

Løype	km (avrunda)
Sygardsløypa	2
Bakkeløypa	6
Morkenløypa	8
Nystuguberget	8
Brøstdalen	14
Rånåkollen	15
Einbuløypa	12
Kongelberget rundt	13
Fjelløypa	13

Skiløyper oppkøyrte av idrettslag, grendelag eller trakka opp av jamn ferdsel:

Lysløype Vidflotten	4
Vidflotten - Svartjønn	11
Årbogen	13
Gruviløypa	8
Torløypa	20
Myrin	6
Lesjaskogsvatnet sør	10
Bryggeosen - Tandersæterosen	6

Skråkkleie	9
Lesjaskog lysløype	3
Nordmoløypa	5
Lorkverna nord	3
Lorkverna sør	1
Grønfossen	3
Rundløype Lesja bustadfelt	3
Vassvegen Lesja bustadfelt	2

Til saman er det nesten 200 km med til rette lagt langrennsløyper i Lesja kommune om det er gode snøforhold.

Vest i bygda er det Bjorli og Lesja løypelag som står for vedlikehald og utvikling av løypenettet. Medan det i grendene austover er grendelag og eldsjeler som vedlikehalde traseane.

Ferdsel mellom hyttefelt

Hyttefelt nærliggjande skianlegget på Bjorli har ski inn/out for å legge til rette for lett ferdsel på vinterstid til og frå skianlegget.

Flere hyttefelt har gjort mindre tilretteleggingar for å gjere gangferdsel lettare og raskare. Det er ei voksande utfordring at ferdande til fots mellom hyttefelt skapar stigar over hyttetomter og tett på enkelte hytter der det ikkje er regulert eller tilrettelagt for ferdsel.

Gang- og sykkelveg

Det er opparbeida gang og sykkelveg langs Europaveg 136 frå Dombås til Søreibu (midt mellom Lesjaskog og Bjorli). Det arbeidast med fullføring av gang og sykkelvegen til Bjorli.

Traktorveggar

I forbindelse med jord- og skogbruksdrift er det bygd mange driftsvegar i heile Lesja kommune som er flotte for ferdande til fots og på sykkel.

Døme:

- Lesjaleira - landbruksområde
- Sør sida av Lesjaskogsvatnet - skogsområdet

Gapahukar

Det er ført opp mange gapahukar i Lesja kommune ved turmål for både sommar og vinter.

Foto: Foto frå Brøstdalsløypa av Solveig Græsli.

Foto: Tusshimbue av Krsitin H.Hæreide.

Det er mange gapahukar som ikkje er kartfesta, utanfor dei vanlege ferdselsårane. Ein ynskjer å få kartfesta alle gapahukar i kommunen for å synleggjere dei til offentlegheita.

Pilegrimsleden

Valldalsleia - pilegrimsleia frå fjord til fjell

Foto: Langs Gamle Konge veg, Lesjaverk, av Solveig Græsli.

Sjølve Valldalsleia går frå Sylte i Norddal kommune, opp Valldalen til Grønningsæter, gjennom vakre Reinheimen nasjonalpark og vidare ned til Rånå/Bjorli, gjennom heile Lesja og inn til Dombås sentrum. Frå her går leia opp til Fokstugu på Dovrefjell, der den koplar seg inn på Gudbrandsdalsleia vidare mot Trondheim og Nidarosdomen.

Turbok

Lesja kommune har trykt På tur i Lesja i to opplag. Dette er en gratis brosjyre som er svært populær og som brukast som oppslagsverk saman med appane Outtt og ut.no. Brosjyrane kan hentast i Kommune resepsjonen i Lesja sentrum og i fleire næringslokale i Lesja kommune. Digital versjon ligger her:

- https://issuu.com/lesjakommune/docs/p_tur_i_lesja_lr

Det er no tatt kontakt med forlag for å undersøke interesse for å lage ei meir omfattande bok som er tenkt meir som ei praktbok for planlegging. Boka kan da innehalde informasjon, kulturminne m.m. knytt til turen. Sidan en bokutgiving krev eit stort forarbeid og er eit salsverktøy, vil det være unaturleg for Lesja kommune å gjere detta åleine.

Fysiske turkart

Det er kome ynskje frå fleire på Bjorli om kart som visar alle tur moglegheitene i heile området. Det er derfor aktuelt å sjå på moglegheit for å få til et kart med Bjorli i sentrum. Utarbeiding av kart kan kvalifiserer for spelemidlar.

Anbefalte tiltak

1 år – 5 år – 10 år

I løpet av 2022:

Turstiar:

Oppdatering av ferdselsårar i digital kartløyising.

Skilting av stiar ved Lesjaskogsvatnet og Bjorli.

Gjennom prosjektet friluftslivets ferdselsårer har det blitt avdekka eit stort behov for oppgradering og synleggjering av ferdselsårane på Lesjaskog og Bjorli i samband med grendelaga. Lesja kommune har kjøpt inn skilt medan grendelaga står for oppføring og vedlikehald.

Sykkel:

Oppdatering av ferdselsårar i digital kartløyising.

Kartlegge kva stiar som kan profilerast som sykkelstiar der sykkel ikkje er til hinder for landbruksaktivitet, miljøkvalitetar eller gåande.

Ski:

Oppdatering av ferdselsårar i digital kartløyising.

Arbeide vidare med å knyte oppkørte skiløyper saman til lenger løyper, og justering eller til rette legge trase på eksisterande løyper til å bli meir brukt.

For alle tiltak:

Organisere arbeidet angående samarbeidsselskap for vidareutvikling av ferdselsårar på Bjorli. Eit selskap som kan eige anlegg og søke på offentleg og privat finansiering.

Potensial for utvikling av ferdselsårer og samankoplingar.

- Opprette dialog med grunneigarar.

2023 - 2028

Arbeide vidare med delar av løypenettet for ski som kan utviklast vidare og bli tilrettelagt for sykkelløyper.

Kartlegge alle gapahukar og synleggjere dei i kommunens digitale kartløyising.

Gjennom formidling utvikle opplevingar ved ferdselsårer knytt opp mot kulturminne og naturverdiar.

Arbeide med ferdselsårar mellom hyttefelt til sentrum på Bjorli.

Ferdsel og aktivitet knytt opp mot dagsturhytte på Rånåkollen.

Revidering av retningslinjer for løypetilskot.

Revidering av stønad til Bjorli Lesja løypelag.

Revidering av Friluftslivets ferdselsårer i Lesja kommune ved utgangen av perioden.

Vedlegg:

1. Kart med framvising av eksisterende ferdselsårer